

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.

Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on följül minden szó 1 krajczárjával számítottatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közlésre 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmon d sor díja 20

Előfizetési fölhívás

a

BARS

III-ik évfolyamának 2-ik felére.

Lapunk eddigi tartalma és iránya legyen biztosíték a jövőben. Ez alapon ajánljuk lapunkat a nagy közönség további jó akaratába.

Előfizetési feltételek:

Fél-évre 2 frt. 50 kr.

A szerkesztőség.

Kiváltságok.

Magyarország 1848-ig a kiváltságok hazája volt. Voltak ugyan kiváltságok más népeknél és nemzeteknél is, de ebben hazánkkal egy ország sem versenyezhetett.

Alig volt nemzet, vagy néposztály, város, község, testület, mely valami kiváltsággal ne bírt volna és ha csakugyan ilyenekkel nem dicsekedhetett: — egész erejét és igyekezetét arra fordította volna, hogy valamely kiváltságnak (privilegium) birtokába jusson.

És amint az osztályok, városok, községek, testületek a kiváltságok megnyerése után törekedtek, vágyódtak: úgy ez a szellem, ez a törekvés átszállt az egyesekre is, és ezek is hasonló módon a kiváltságok elérésére fordították minden erejüket.

E szellemben, ezen általános törekvésen nem is lehet csodálkozni, nem lehet azt oly nagyon föltűnőnek tartani s azokból a körülményekből egészen elítélni; mert hisz az ualomban lévő s virágzó feudális viszonyok természetéből eredően, azoknak méltó corolláriumait képezték.

Hanem annál inkább föltűnőbb s csodálkozásra méltóbb ezen törekvésnek napjainkban való megjelenése s állásfoglalása az 1848-iki korszakban — (az emberiség egyenlőségének kimondása, kulturális haladása s jóléte előmozdítására irányzott) alkotásai után.

Az 1848-iki korszakból kifolyólag akkori törvényhozásunk — de a legutóbbiak is — okulva más nemzetek példáján, melyek az igazság, gyorsabb nemzeti haladás és egyöntetűbb eljárás szempontjából a kiváltságokat eltörölték, s ennek folytán nemzeti jólétük előmozdítására s fölvirágzására hatalmas lendületet adtak, — s tapasztalva, hogy a nemzeti függetlenségnek biztosíthatása tekintetéből mily szükség van arra, hogy a nemzet minden osztályai összeforjanak, nemzeti erőben tömörüljenek: megalapította a szabad földet, meg a szabad munkát és keresetet; a kiváltságnak pedig mások munkáján és jogán igazságtalanul élő terhet lerázta, levetette s azoknak alapját megsemmisítette.

És ha ezen munkájában s alkotásaiban — az idő rövidsége miatt (mert hiszen a nemzeti függetlenség föntartásának küzdelmei egész erejét és tevékenységét vevén igénybe) — oly rendszeres munkát, mely valamennyi fönnálló kiváltság megszüntetésére vonatkozott volna — gátolva volt megalkotni, s azt a jövőnek volt kénytelen fölhagyni: semmiesetre sem lehet jogosultságot formálni arra, hogy a fönnmaradt kiváltságok, — milyenek: a regálék, a helypénz és vámmentesség — örökéletűek legyenek azok „ne bántsd virágként“ utjában álljanak a forgalomnak és kereskedelmeknek.

Hogy a még fönnálló kiváltságok mielőbb eltöröltessenek s az ezekből származó viszonyok

rendeztessenek: élénk óhajta ez a nemzeti közérzetnek s véleménynek.

Mindazáltal legutóbbi időkben, (habár eddig csak szórányosan) mégis oly megindított áramlat jelei tűnnek föl, melyek a még régi időből fönnmaradt kiváltságok föntartására törekszenek és az enemű törekvéseket dédelgetik. Így megyénkben: Garam-Szentgyörgy, volt primáciális urbéri község, lakói számára a hajdan kiváltságosan élvezett helypénz- és vám- nem fizetést örök időkre biztosítani akarván, fórumról-fórumra jár kiváltságának föntartása végett. Enemű kérvénye Barsvármegye törvényhatósági bizottsága által a folyó márcziusi évnegyedes közlésben, mint a változott körviszonyok keretébe semmiféleképp be nem illeszhető s a jó egyenlőséggel homlokegyenest ellenkező — elutasított. Ugyanily szellemben utasított el a megye határozata ellen benyújtott föllebbezése a községnek a miniszterium részéről is.

Mellesleg megjegyezzük, hogy — eltekintve azon álláspontunktól, melyszerint a kiváltságokat nem szaporítandóknak, hanem a fönnállók is egészen eltörölendőknek tartjuk —: Garam-Szentgyörgy község kérvényét s követelését valóban szertelennek kell tartanunk. Garam Szt.-György község ugyanis csak a legújabb időben nyert vásártartási jogot, melyen a helypénzt a vásárosoktól hűségesen szedi, ő maga azonban más helyeken és vásárokon fizetni nem akar; oly helyeken és vásárokon, melyek századok óta bírnak vásártartási- és helypénz- s vámszedési joggal, mely jog nemcsak a régi, hanem az új törvényekkel is biztosítva van, míg az ő jogáról az új törvények épen nem rendelkeznek. Valóban sajtáságos fölfogása az osztóigazságnak!

Örömmel üdvözljük tehát e határozatokat, mert csak azon elvi álláspontot involválják, hogy a kiváltságok s privilegiumok kora valóban lejárt; hogy Magyarországon az igazságon alapuló elvek eszmék: nem hű fény, hanem valóság: s hazánk haladása és előmenetele ezekre lévén alapítva, ezekre hivatkozva bátran mondhatjuk: „in hoc signo vinces.“

Barsvármegye törvhat. bizottságának közülése.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága f. év és hó 21-én Rudnyánszky Titus alispán elnökle alatt tartotta rendes közülést.

A főispán, hivatalos teendői folytán, a közülésben elnökölni akadályozva lévén, a megye alispánja elnökölt s a közülést megnyitottanak nyilvánítván, előadja:

I. Miként Kovács Géza megyei aljegyző elhalálása folytán üresedésbe jött II-sod aljegyzői állomás betöltése, — mely a mai közülés napirendjére kitűzve volt, főispán ur Öméltósága, mint a kijelölő bizottság elnöke távollévén, — a napirendről leveendő s a jövő közülés napirendjére ujjalag kitűzendő lesz; tudomására hozza egyuttal a törvényhatósági bizottsági közülésnek, miként főispán ur Öméltósága saját hatáskörében Kubinyi Zsigmond köz- és váltóügyvéd, budapesti lakost, ezen üresedésben lévő II. aljegyzői állomásra helyettesítette.

Ezen körülmény és elnöki intézkedés tudomásul vétetik.

II. A törvényhatósági bizottsági közülésnek Mailáth György gyászos elhalálása alkalmából, annak özvegy- és fiához intézett részvényt nyilatkozatra érkeztek a következő köszönő levelek:

„Nagyságos alispán ur!

Fogadja Nagyságod és Barsvármegye t. közönsége az engem és családomat ért sulyos csapásban való, megtisztelő részvétért, hálás szívből eredő, bánatteljes köszönetemet.

Bár mérhetlen a csapás, melylyel a végzeteiben rejtélyes isteni gondviselés bennünket sújtott; megbecsülhetlen segítyt nyuj-

tanak annak elviseléséhez úgy a vallás és hit vigaszai, mint a minden oldalról nyilvánuló benső részvét és fájdalom rokonszenves szavai.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem őszinte kifejezését.

Kelt Valpón, 1883. évi májushó 12.

Özv. MAILÁTH GYÖRGYNÉ.

„Tekintetes megyei közönség!

F. év, Szentgyörgyhava 11-én tartott rendkívüli közgyűlésből kelt, s felejtetlen édes atyám gyászos kimulta fölött érzett fájdalmat és részvétet kifejező sorok olvasása Barsvármegye nemeskeblű közönsége iránt tartozó köszönetemnek őszinte lélekkel való nyilvánítására indít.

Minöföggva — bár a lesújtó csapás fölötti fájdalomtól áthatott kebellem rövid szavakkban, de lelke mélyéből és legőszintébben köszönöm, családom és a magam nevében, az előttünk minévéig becsben maradó részvétet, melylyel a t. megyei közönség családom gyászának és pótolhatatlan veszteségének kiutoljes napjaiban vigasztalásunkra sietni méltóztatott.

Hazafiai mély tisztelettel maradok a

Tekintetes megyei közönség

Esztergomban, 1883. júniushó 12.

alázatos szögája

MAILÁTH GYÖRGY.

Megilletődéssel és köszönettel vétetett tudomásul.

III. A törvényhatósági bizottság f. év ápril 11-én tartott rendkívüli közülésében alkotott szervezkedési szabályrendelet a nmélt. m. kir. belügyminiszterium által fölülvizsgáltván, a járások szerinti beosztás, a szolgabírói székhelyek megalapítása, valamint a tisztikézelő és szolgaszemélyzet létszáma s illetményeinek meghatározása iránti intézkedése jóváhagyatott, s ezen jóváhagyás által a verebélyi szolgabírói járáshoz beosztott Alsó- és Felső-Pél, valamint Zsitvaujfalú, Néved, Nagy- és Kis-Vezekény, Vörösvár községek által a verebélyi szolgabírói járáshoz történt beosztás ellen közbevetett fölfolyamodások elintéztettek kijelentettek s illetve elutasítottak, — örvendtes tudomásul vétetett; — ellenben ugyanezen miniszteri leirat azon intézkedése, melyszerint a két tiszti főorvosi állás szervezése folytán egy járási orvosi állomásnak ideiglenes mellőzését, a 8 segédszolgabírói állomás közül egynek megszüntetését s a lévai járás szolgabírói hivatalánál reudszerezített egy díjnoki állomás mellőzését ajánlja, — elfogadhatónak nem találtatott, s a megye alispánja utasított, hogy e tárgy indokolt jelentését a nmélt. m. kir. belügyminiszteriumhoz terjeszse föl; utasított egyuttal a megye alispánja, hogy a szolgabírói székhelyek megalapítása és a járások kikerítése által megkívánt szükséges intézkedések megtétele végett magát a nmélt. m. kir. honvédelmi és igazságügyi miniszteriumnál érintkezésbe tegye, s a körjegyzői székhelyek megalapítása s illetve a körjegyzői csoportok kikerekítése iránt annak idején intézkedjék.

(Folyt. és vége köv.)

Barsvármegye közigazg. bizottságának ülése.

(Folyt. és vége.)

IV. A megyei adófelügyelő bejelenti, miként mult május havában egyenes adó fejében befolyt: az ar-maróthi kir. adóhivatalnál 14,946 frt 84½ kr., a lévai kir. adóhivatalnál 37,137 frt 76½ kr. a körmöczi kir. adóhivatalnál 7340 frt 97½ kr.; összesen 59,425 frt 58½ kr.; mult év május havában mind a 3 kir. adóhivatalnál befolyt 51,369 frt 76½ kr., vagyis 8055 frt 82 krral kevesebb, mint a folyó évben. A most jelzett befizetések betudásával a f. év májushó végével adótr. lék 507,077 frt 44½ kr. Hadmentességi díj címén f. évi május havában befolyt: az ar-maróthi kir. adóhivatalnál 107 frt 34 kr., a lévai kir. adóhivatalnál 89 frt 70 kr., a körmöczi kir. adóhivatalnál 141 frt, összesen 338 frt 04 kr., tartozásban marad májushó végével 53,992 frt 13½ kr. Az általános jövedelmi kivetés a következő eredménnyel fejeztetett be: az ar-maróthi kir. adóhivatalnál kirovatott 26,742 frt 68½ kr., a lévainál 47,786 frt 17 kr., a körmöczinél 14,462 frt 15½ kr.; összesen 87,991 frt 01 kr., mult évben mind a 3 kir. adóhivatalnál kirovatott 89,701 frt 08½ kr., tehát az eredmény 1710 frt 07½ krral kisebb, mely onnan ered, hogy egyes nagybirtokosok ez évben az ingatlanaira bekebelezett terhekről szóló vallományi ivatek kellő időben benyújtották, mely terheket a pótdadó kiszámításánál levonásba hozni kellett.

Ezzel egyidejűleg az egyenes adókivetés a megye egész területére befejeztetett s intézkedés történt, hogy a kisorolt adók az egyes adósok adókönyvecskéjében

szabályszerűen f. év júniushó 15-ig minden körülmények között előírassanak.

V. A esendőrségi beosztás a nmélt. m. kir. belügy-miniszterium által annyiban megváltoztatott, hogy Körmöczbányán egy nyolczadik órs szervezetetett.

Több magánérdeklő ügy tárgyalása után az ülés befejeztetett. — r. I.

A lakószoba kulturális, társadalmi s egészségi jelentősége.

— Irta Pfeifer János. —

Ezek után áttértek a szobának utósó, de azért mégis igen fontos részletére: a kályhára. A kályha a fűtés szolgálatában áll, s míg egyrészt az idő viszonyosságai ellen megóv bennünket és szobánkon belül megteremti a kényelmet, addig másrészt az egészséges szoba egyik elengedhetlen követelménye, mert a szobában a lobbogó tűz s a légvonat a szellőztetés nagyságát növeli. A fűtési módszerek előnyeit és hátrányait említem meg.

A középszáltnál a vaskályha á általános elterjedésnek örvend, mely elterjedését a közhiedelem azon téves nézetének köszönheti, hogy az gazdaságosabbnak tartatik. E nézet pedig semmi körülmények között sem állhat meg, miről mindenki meggyőződhetik, ha a fűtési módszerek legtöbbjével megismerkedik. Előnyei legfőkébb azok lehetnek, hogy olcsóbb a beállítás, kisebb helyen fér el s hamar melegíti a szobát, illetőleg annak levegőjét; mely előnyeivel szemben hathatós hátrányai is vannak, melyeknek: hamar melegíti s ép oly gyorsan hűti a szobát, mely körülmény testünk hőgazdaságára zavarólag hat; továbbá a fölült-térszálló por a tulhevítés folytán megpörköltök s ez szennyezi a levegőt; továbbá belsejéből ártalmas gázok szabadulnak ki, melyek szédülést, főfájást s egyéb bajokat okoznak; emellett piszkos, disztelen részlet a szobában.

Ugy vagyunk a vaskályhák, mint a gőzös-szalókkal; mindkettőt nagyon praktikusnak kiáljuk, holott ezek házuinkban, minden egészségügyi iparkodásunk daczára, az állandó szédülés, bágyadság, heves főfájás és egyéb nyavalyák kuforrásai. Hogy mindkettő szerfölött veszedelmes, az bebizonyított tény, s mint ilyenek csak arra volnának méltók, hogy lakásainkból mielőbb kiküszöböltessenek. Az a szokás, hogy a kályha kihilését bizonyos, a kályha csővére alkalmazott szelentyük által igyekezzünk megakadályozni, veszélyhozó. Hogy ezen esztelenség hány élni akaró halálát okozta, arról sokat tudnak beszélni a higienisták. A vaskályhákhoz illetőleg, általánosan elismert tény az, hogy a fűtési módszerek közül a vaskályha, — legyen az Delaroché-, Volpert-, Rist-, Kuszttermann- vagy Meidingerféle által eszközölt fűtési módszer, — a leggyaralóbb, a leg-egészségtelenebb.

A tökélynek magasabb fokán állanak már az agyagkályhák, amelyek anyaguknál fogva lassan melegítik a szobát s viszont továbbra is tartják melegben, s így az egyenletes hő kényelmi s egészségi igényeink inkább is megfelelnek. Emellett az agyagkályhák közül azok, melyek kívül fűtők, s melyek a szobát csupán melegítik, de annak megromlott levegőjét szellőztetés által nem javíthatják, határozottan elvetendő s helyük az újabb belülfűtő agyagkályhákkal pótlandó.

A központi fűtéseket, víz-, lég- s gőzfűtést, melyek magánházuinkban nem igen vannak gyakorlatban s elő-

nyeit jóval meghaladó hátrányai miatt nem is igen ajánlatosak, mellőzve, megemlítem a fűtések legezelszerűbbikét, s kényelmileg s egészségileg a legajánlatosabbikát, a Gáltonféle kandalló által létrehozott fűtést, mely az angol szobájának egyik nélkülözhetlen része, s mely nálunk már annyira kiment divatból. A kandalló a fűtési módok közül a legajánlatosabb volna; fájdalom azonban, hogy a mi éghajlatunk alatt a fűtésnek e módja által szobánkon megfélelő s kedvező melegségi fokot nem tudunk megteremteni. A jobbmóduak, vagyonosabbak, kik a fűtésnél csupán a szellőztetés, a levegő tisztán tartásának, a kényelem és tisztaságnak feltételeit veszik számba, de nem egyszersmind az olcsóságot, a kandallót megtarthatják szobájukban s az általa nyújtott előnyöket biztosíthatják számukra, ha a szoba melegségi fokát más fűtési móddal is biztosítják.

Ezekben körvonaloztam volna lakószobánk kulturális, társadalmi s egészségi jelentőségét s a családnak e tekintetben teljesítendő s követendő eljárásait, melyek által míg egyrészt a művelődés igényeinek eleget téve, magát rendeltetésénél fogva egy bizonyos magasabb polczra helyezi, másrészt a társadalom anyagi és szellemi jólétének s fölvirágzásának szilárd és biztos alapot teremt; továbbá saját maga és családja elégedésének és boldogságának egészségi biztosítása által sokszor oly elérhetlen vágyait teljesíti. E tekintetben mennyire feleltünk meg a kívánalmaknak?: erről sokat lehetne beszélni; elég legyen ezuttal konstatálni, hogy még nagyon sok teendő van hátra, melyek mielőbbi teljesítésének nehéz feladata a családfőntartóknak s ezek közül különösen a nőnek vállaira nehezedik.

Hogy magyar nőinknél ez irányban megvan a jó akarat, azon kételkedni nem lehet; forró vágyunk ezuttal csak az legyen, hogy a teendőknél utait szellemileg egyengessük, világosítsuk; szóval: a józan ész s tudomány által kijelölt irányban való haladás feltételeit megadjuk és könnyítsük.

A haladás feltételeinek megadása úgy egyesek, mint a társadalom elengedhetlen kötetmei közé tartozik. Mily mértékben teljesítetnek ezek?: azt a közművelődés csalhatatlan mérlege mutatja meg.

(Folytatása és v. g.)

Különbélék.

A jelen számmal III-ik évfolyamának I-ső félévét fejezte be szerény lapunk. Tisztelettel kérjük ez alkalomból az eddig lejárt előfizetések mielőbbi szives beküldését, nehogy ennek hiánya miatt a lap szétküldésében akadályoztassunk. Helybeli t. előfizetőinknél a lapki-hordót bizzuk meg az előfizetések átvételével.

— Stefánia koronahereznő Őfenségének, a lévai á r v a h á z m a g a s v é d a s s z o n y á n a k, a minden szép- és neicesért egyaránt lelkesedő barsi nők egy díszes albumot fogtak ányújtani a védnökség elfogadása alkalmából. Az albumban a hála-fóliát s mindazok nevei foglaltatnak, kik az árvák ügyeit, mint az egylet tagjai, gyámolítják. — Az egyletnek vannak: 100 és 50 frtos alapító -, továbbá hat évre 3 frt évi díjat fizető rendes-, és végre pártoló tagjai, kik az egylet ezéjainak előmozdításához egyszer-mindenkorra tet-

szésszeréni összeggel járulnak. — Valóban ohajtandó, hogy a magasztos ügy előmozdítása ezéjából minél többben sorakozzanak a Lévai nőegylet táborába! — Jelentkezések az egylet titkári hivatalához Lévára intézendők. — Az album kiállítás költségeire újabb adakoztak: Gróf Migorczy Vilmosné 10 frt., Balbach Julia 1 frt., V. Gy. 50 kr., Varga Edéné 50 kr., Boleman Edéné 1 frt., Fülöpp Nyitray Anna 2 frt., Belesák Lászlóné 1 frt., Schleiffer Arminné 1 frt., Kompóth Karolin 1 frt., Domján Lőrinczné 1 frt., Várady Kornélné 1 frt., Ehrenfeld Karolin 1 frt., Nemecek Emma 1 frt., Besse Kováts Erzsébet 1 frt., Heinrich Ferenczné 1 frt., dr. Medveczky Károly 1 frt., Leidenfrost Paula 1 frt., Holló Sándorné 1 frt., Ehrenfeld Morné, Spányár Julianna, Bellan Adolf, Csekey Vilmos, Nemlaha Gyula, Minárovits Rezsóné, Szabó Károlyné, Klein Ilona, Nyitray Erzsébet, Novotni Ilona, Konkoly Sándor 1—1 frt., Gimessy Józsefné, Ublárik Katalin, Szabó Lajosné, Missik Jánosné 50—50 kr., Gimessy Nagy Julianna 40 kr. Az e célra begyűlt adakozás összege: 67 frt.

— Szép ünnepélyt tudatnak velünk Körmöczbányáról, hol a város érdemes polgármestere Chabada József, mint az ottani tűzoltóegylet parancsnoka a koronás aranykeresztellett lett kitüntetéssel a tűzoltói intézmény körül szerzett érdemeiért. F. hó 17-ikén megyénk főispánja tüzte mellére a kitüntetések az elismerés királyi jelvényét. Föl volt díszítve az egész város az ünnepélyes napon, mely alkalommal a főispán, Mayer Dezső és Schröder K. igazgató tartottak szép alkalmi beszédeket. A nap délutánján a tűzoltóság táncmulatságot rendezett, melyben a főispán és családján s az ünnepelt polgármesteren kívül részt vettek még: Brölich Lujza, Gruy Jolán, Burghart Irén, Havas Gizella, Hellvig Olga és Hajnalka, Raisz Irén, Giller Katalin, Chabada Józsefné, Jankovszky Dömötörné, Teschler Gy.-né, Giller Károlyné sat. A kedélyes mulatság a hajnali órákban ért véget.

— A lévai kegyes tanítórendi nagygymnázium tanulóifjúsága által, 1883. év június 25-én d. u. 5 órá-órakor a gymnázium helyiségében tartandó éneksza-vala-t-és-torna-mutató-ványok műsora: 1. Ima „Éji szállás Granadában“ cz. dalmából. Kreutzertől. 2. „Coriolanus“ Tarkányi Belától, szavalja Leyrer Károly VI. o. tanuló. 3. „Árva vagyok“, népdal Zimaitól, „Zug a szél“, Szénfőtől. 4. „Fülemüle“, Arany Jánostól, szavalja Steklács Nikodém IV. o. t. 5. „Honvágy“, lengyelke, Zsasskovszky E-től. 6. „Bucsu“, b. Eötvös Józseftől, szavalja Schönfeld Áron III. o. t. 7. „Lorelei“, közkedvességű dal Silchertől. 8. Jutulomkiosztás. 9. „Zárhangok“, bucsu-induló, Zsasskovszky Ferencztől.

— F. hó 20-án tartotta a helybeli képezde ifjúsága zármulatságát a Kolibal-féle kertben. Az idő megdönté a mulatság sikerét; két napi csöszés épen elég volt arra, hogy az utat alkalmatlanná tegye s a levegőt annyira lehűtse, miszerént a szabadban való tartózkodástól elriassza a bálközönség nagyrészét. — Kevesen vettek részt ennek folytán a mulatságban, a kis számú táncközönség igen kedélyesen mulatott s a rendezőség a tánchelyiséget az időhöz alkalmazva tapintatosan rendezte be. — A tánczősők közül kiemeljük: Taszler Berta, Podhragyal Julia, Seltam Emilia és Irma, Mertl Ella, Jancso Klára és Anna, Huszár Zsuzsika, Heine Vilma kisasszonyokat és Lovas Istvánné és Szőke Gyuláné urnókat. — V.

Tárhoza.

Mindenkitől. . .

Mindenkitől elvonulva, Nem gyötörme kínos álom
Beh szeretnék kis falumba' Nyughatni az éjszakákon;
Megpihenni szép csendesen, Merész ábránd, hűu vágyak,
Nem törődve semmivel sem, Lány ólén nem ringatának.

Az anyaföld levegője — Elfeledném a világot,
Meggyógyulnék, tudom, tőle; Amely annyit gyötört, bántott,
S bár az inség szalmaágán, S akik reám átkot szórtak:
Nyugodalmam fölhalálám. Jobbot nyujtanék azoknak.

Bejáróm a zúgó erdőt, Olyan volnék, mint a madár,
Bárha nem úgy, mint az előtt; Amely szabad mezőkön jár,
Hallgatóm a gyöngypatakot; Bár a fészke ócska, szegény,
Mely gyakorta elringatott. De mondhatja: ez z enyém.

Az erdőnek sütrü lombja Mindenkitől elvonulva,
Föl-m enyhe ányat bontna, Beh szeretnék kis falumba' —
S az erdőnek madarai, Nem törődve semmivel sem, —
Eljönnek vigasztalni. Csak pihenai szép csendesen.

Lévay Sándor.

A központból.

— Tárceleveél a Bars számára. —

Ar.-Maróth, június 21. 1883.

T. szerkesztő ur! Mióta a domesztikával részint a már eddig az állami pénztárba fizetett, részint a még ezentúl a megyei pénztárba, természetesen saját zsebünkől fizethető s fizetendő jövedelmekkel s összegekkel megajándékoztattunk, azóta azon nézet, hogy ezzel a megye iránti érdeklődés növekedni fog s általánossá válik, mindinkább tisztulni kezd.

Én ugyan ezen rézet kezezekor bátor voltam arról e lapok hasábjain is nyilvánítani kételyemet, de verebéliyi tisztelt ellenfeleim által megezáfoltatam; beismerem gyarló nézetem helytelenségét és magam is kénytelen vagyok azt hinni, hogy az érdeklődés a megye iránt nőni, növekedni fog. Hangsúlyozom, hogy n ő v e k e d n i fog, minthogy az eddigi növekedést a körülmények gátolták.

Tegnap délután, épen az esteli órákban tar-

totta az állandó választmány üléseit. Három órára volt kitzve annak kezdete, de bizony elmúlt a négy óra is, mire a kezdethez hozzá foghatott, mert a tagok nem voltak elegendő számmal, s így a városban kellett fogni egy-egy állandó választmányi tagot az ülés megtarthatására.

Na, ezt nem lehet csudálni, mert oly impertinens juniusi rossz idő volt, hogy beillett volna novembernek; a nagy szél és az eső csakugyan nem engedte a vidéki tagok beérkezését. Így a két lévai, egy szkiezői vidéki és a helybeli, épen a számot meglítő tagokon kívül, sem az oszlányi, sem a verebéliyi tagok nem jelenhettek meg. És én csakugyan ismétlen is elismerem, hogy szörnyű módon megezáfoltatam a kellemetlen s tűrhete len időjárás által, hogy a megye iránti érdeklődés a megye közönségének „Meccá“-ja.

Egyébiránt a megalakult állandó választmány gyorsan haladt munkájában, mely gyorsaságra legnagyobb befolyással bírt a főjegyző, mint előadó által elkészített s előterjesztett munkálat, mely többnyire az állandó választmány helyesléssel találkozott s elfogadtatott.

Az állandó választmány munkálatai lévén a közülés tárgyai, ezek fölött a közülés ma, június 21-ikén megtartott, természetesen a főnőbb vázolt érdeklődés kíséretében, miáltal újból szembetűnőleg bebizonyított s én ismét megezáfoltatam, hogy mily nagy a megye iránti érdeklődés! . . . Igaz! Azonban mégis, itt valami tévedésnek kell lenni: hátha a közülés folyó 1883. évi június 20-ikán és az állandó választmány utána, június 21-ikén tartatott?! Káprázna szemem, megáll az eszem!, hogy hát mi történik itt! . . . Bizonyosan úgy kell lenni: 20-ikán volt a közülés, mert a közülés határozatai hozatalára nem kívánatik határozott szám, azért nem jöttek hát a bizottsági tagok! És 21-ikén volt az állandó választmány, mert már itt nagyobb s akkora közönség gyűlt egybe, mennyiből az állandó választmány — 40 — össze van alkotva! Semmi kétség szerkesztő ur, hogy így történt a dolog, mert hiszen ezt a számok bizonyítják; már pedig a szám, a matematika a valódi tudomány, minden egyéb csak gyarló emberi ismeret!

Azt kérde tén a szerkesztő ur, hogy hát az állandó választmány iménti határozatai mikor kerülnek közlési tárgyalás alá? Hát a jövő szeptemberi ülésen!, ugyan-ekkor fog elővetetni az állandó választmány által letárgyalt aljegyzői választás is.

Na, ezt bizony jobb lett volna elhagyni az általános restauráció idejére, hiszen ha a vármegye hajója az adminisztráció tengerén eddig hónapok óta zátonyra nem akadt, alig hiszem, hogy hajótörést szenvedne f. 1883. évi december 31-ig!

Azonban ki tudja, mi minden történhetik addig! A halászat lábra s emberre kapott megyénkben, s mindegyre terjed, ahol pedig az terjed, ott a víznek az ő mennyiségének. — S a s-uramként — nagy az ő bősége, a bőségben pedig tanyáznak a czápák, a delínek! Hátha ezek egyike, vagy másika föl találja dönteni a hajót?!

Nem valószínű, de a nagy megyei érdeklődés korában ez sem lehetetlen.

Az ülés és tanácskozományok legfontosabb tárgyát tevő a belügyminiszter azon intézvénye, melylyel megyei főlosztásunkat s a tisztviselők fizetéseinnek s illetményeinek nagyságát s minőségét, mint azok általunk megalapítottak, helybenbagyta; s határozataink ellen egyik és másik közönségnek fölebbzését elutasította. Tehát megyei terrenumunk meglévén erősítve, a vármegyéből fitytyet hányhatunk a netán megtámadható henczegésnek.

Más fontos tárgyak is voltak a szőnyegen, de miután esős és sáros idő volt, a szőnyeget sokan ettől féltették, s így jobb időkre hagyták azok fölvetését.

Egyébként, szerkesztő ur rendes levelezője önt rendesebben értesítheti a történekről, mint én, ki nem hathatok be mindig a kulisszák mögé!

Egyet azonban még el kell mondanom. . . Midőn a megye tanácskozási terméből kiléptem, megállított a macskarévi vámos és révész, tanácsot kérve tőlem, hogy e napokban valamelyik éjjel (elmondta ugyan az istenadta az óráit is, de biz én azt elfelejtettem, tehát azt tőlem senki ne is kívánja), két uri kocsai állván meg a rév előtt, az egyiknek uri személyei oly hangosan

— A gombaidény közeledtével nem lesz fölösleges a gombakövelőket a legnagyobb óvatosságra figyelmeztetni. Folyó hó 19-én Tilden egy 4 tagból álló család majdnem életével adózott kedvenc gombakövelőnek. A gyorsan előhívott orvos, dr. Munk Jakab azonban sikeresen elejté a katasztrófának. A gombakövelő asszony a pol. hatóságoknál jelentette.

— A köztisztviselők álló Csekey - testvérek Léván mély gyász érte; édes anyjuk, özv. Csekey Istvánné f. hó 20-án elhunyt. — A polgári érdem méltó elismerése kíséri a boldogultat sírjához, ki egyszerű polgári körben gyermekeinek gondos nevelése által egy szülővárosra, mint hazája iránt valóban megoldá föladatát. — Nyugodjék békében! A család fájdalmát enyhítse az őszinte tisztelő és részvét, melylyel ugyanazon barátok és tisztelőik által környezve van.

— Tanulók a tanodáért. A lévai kegyesrendi nagygymnázium ifjúsága, a fölállítandó főgymnázium javára, f. hó 28-án, a Kolibál-féle nyári kertben, színi előadást rendez. Előadásra kerül: I. „Az elégedetlenség válgó” vig életkép, énekekkel 1 fölvonásban, előadják: Abszenger F. VI. o. t., Pólya P. VI. o. t., Udvardy S. VI. o. t., Leyrer K. VI. o. t., Medveczky E. V. o. t., Spalovszky Gy. VI. o. t., Korpás I. V. o. t., Lakner Z. V. o. t. Ezt követi: II. „Az orvos és a nasa”, vigjáték 1 fölvonásban, előadják: Nemesek Gy. V. o. t., Spalovszky Gy. VI. o. t., Bradl Gy. V. o. t., Sprinzer J. VI. o. t., Schwarz A. VI. o. t., Sembery M. V. o. t., Boleman S. IV. o. t., Diósy D. V. o. t., Nagy I. V. o. t. — Az előadás kezdete félnyolc órakor. Belépti jegyek ára: számozott hely 1 frt, alóhely 50 kr. — Fölülírtakésközönséggel fogadtatnak. Jegyek előre válthatók: Czirik János ur kereskedésében s az előadás napján este a pénztárnál.

— Vizsgálatok. E hó 21-23-án tartattak meg Léván a sz. Vinczéröl nevezett, köztisztviselők és szerezett álló nővérek iskoláiban a vizsgálatok. A szülők és érdekeltek tömegesen vettek részt minden egyes osztály vizsgáján; az eredmény — minden tulás nélkül szólván — valóban meglepő. A felsőbb osztályok értelmi fejlettségét, korrekt, katarozott ismereteket tanúsítottak; az alsóbb osztályok fényesen produkáltak feleleteikben a tiszt. nővérek paedagogiai ismeretekben gazdag módszerét, melynek koronája legfényesebben ragyog a kiesnyek imádott ovodás-nővéreinek művén, kinek alig szólni képes picinyei, nemesak az emlékező-tehetség megbecsülhetlen eszközében — a versek stb. folyékonyan betanult előadásában tüntek ki, hanem a nagyobbak — miről személyesen meggyőződünk — a betűkirakásban (olvasásban), sőt a számtanban 100-ig (talán sok is), a 4 alapművelet fejbéli megoldásában is sokat haladtak. — A kézimunkakiállítások sok izléses dolgot láttunk, himzett fehérneműek s egyéb varrott munkák tüntették föl a tapintatos nevelést egész a fényűzésig emelkedő diszmitvek mellett. Végre azon kellemes benyomást gyakorolta reánk ez alkalommal is az intézet vezetése körül nyert tapasztalat, hogy az ily vallás-erkölcsi képzéssel egyesült nevelés és tanítás a magyar nemzet fejlődését a jó családanyak képzése által hathatósan segíti elő.

— Lapunk mai számához mellékelve kapják t. olvasóink a „Pesti Hírlap” s a „Magyarország és a Nagyvilág” előfizetési fölhívását, melyet ügyelmükbe ajánlunk. A „Pesti Hírlap” a legértelmesebb s a legolvasottabb politikai napilap (előfizetési ára egy

követelték az átvitelt, hogy ablakait összezúzták, a kompost pedig megpálézták.

Azt tudja ugyan, hogy a megpálézázott komposznak testéről az ütésekét senki sem fogja levenni, mert levették azokat a pálezás urak; hanem azt szeretné tudni: ki fogja most neki megtéríteni az összezúzott ablakok árát? és hová forduljon orvoslásért ez ügyben?

— Hát kik voltak azok az uri személyek?
— Lévaiak, — felelé.

— Na hát menjen Léva s ott követelje tőlük, ne járjon hasztalan Maróthon!

De hiszen elmege ő a viczispán, el a főispán urhoz!

A viczispán — mondám neki — most a gyűlésben van, a főispán pedig nincs itt.

— Na, jól van, majd megkeresem én őket a réven a kompon, hisz oda bizonyosan eljönnek!

— Helyes! ...

Ugyan sugja meg szerkesztő ur az illetőknek, térítsék meg az a hibájuk által okozott kárt!

„De hát kiesoda?” — fogja ön kérdezni.

Na azt bizony nem tudom. Ejnye de furesa is a szerkesztő ur, hogy faggat mindenféle kérdéssel... hát nem elég, ha én megírom, amit hallok, még azt is akarja, hogy inquiráljak?! De már olyan nincs!, mert arra idom sinés. Azért szerkesztő a szerkesztő ur, hogy mindent tudjon, én megmondtam, amit hallottam, a többi nem az én dolgom...

Egyébiránt talán majd máskor bővebben is szólhatok. Most már csak ennyit: isten velünk!

Nem rendes levelező.

Bars-Szt.-Kereszten.

— 1883. május 31. —

„Párhuzamos vonalak — mondják — soha össze nem érnek.”

A Garam és az Ipoly párhuzamos folyamok.

Mégis a Barsi Kereszt Szent halmán összejön e pár: És a Garam-völgy itt bódol az Ipolyi ná.

Luna.

évre csak 14 frt.) Naponként két teljes iven jelenik meg s egész tárházát hozza az érdekesebb érdekesebb olvasmányoknak. Cikkeiket legkitünőbb publicistáink, tárczáit és apróságait legkedveltebb íróink írják. — Epügy a „Magyarország és a Nagyvilág” című szépirodalmi hetilapot is egyaránt ajánlja olvasáságra, mint tartalmának rendkívüli gazdagsága és képeinek művészi kivitele.

— Rövid hírek. — Időjárás a jövő hétre: Nyugaton éjjel hűvös derülés, keleten meleg változó idő várható, szelesebb esőkkel, itt-ott égi háborúval. — Mailáth György, a meggyilkolt országbíró még életében hitbizományt alapított József fia részére. A hitbizományhoz tartoznak: a perbenyiki, laczai, dómóczy, leányvári, kitaly-helmeczi és agárdi birtokok. — Deák Ferencz szobrát itthon fogják érebeönteni, a fővárosi Schlick-féle kitünő berendezésű öntödében, 60 ezer forint munkadíjért. — A pestmegyei belvizek levezetési költségeit a kormány előlegezni ígerte, ha az összes költségeket a megyei érdekeltek magukra vállalják. — Villási Pál keszthelyi gazd. akad. tanárt a f. év őszén Hamburgban tartandó gyümölcs-kiállításra szándékszik kiküldeni a magy. kormány. — Három császár fog az idén Gasteinban találkozni: az osztr. császár és magy. király, a német császár és az orosz czár. — Pozsony városa 1.100.000 frtos költséget vesz föl 4% mellett 50 évre, mely összeggel egy redoute-épületet és színházat akar állítani. — Szegeden nagy készüléket tesznek a király fogadására, kit az ősszel körükbe várnak, mint vendéget, a város emelkedésének megtekintése céljából. — Debreczenből Párisba és vissza 30 napi érvénynyel lehet kirándulni; a kirándulók Debreczenből 90, Budapestre 82 frtot fizetnek, az indulás aug. 2-án történik. Jelentkezhetni: Debreczenben július 27-ig. — Amerika fölföldözésének négy százados évfordulójára (1892. aug. 3.) már is nagy készüléteket tesznek Spanyolországban és Amerikában. — Érdekes fölvilágosítást tartott a fővárosban Vékey Zsigmond, Kossuth egykori segédtszije, ki 32 évi külföldi tartózkodása alatt, az ismert világrészeket beutazva, tért most vissza hazánkba. — A szent Istvánnapi mulatság érdekes programjának elkészítésével most egy 12 tagú bizottság serényen foglalkozik. — Gyümölcskivitelünk érdekében fölhívta a kormány a hazai vasutársulatokat, hogy a gyümölcsszállítványok a legközelebbi gyorsútvonalra szállító személyvonatokkal azonban továbbittassanak.

Apróságok. Milyen volt Soly mosi Eszter? — Most, hogy a tiszta-északi ügyet a nyíregyházi törvényszék tárgyalta, ilyen kérdést tett az elnök az eltűnt leány anyjához: Irja le Soly mosiné, minő volt a leánya? — S-né: En igen szivesen leírom, de nem tudok írni. — Elnök: Nem is ezt kívánom, csak rajzolja le a külsejét! — S-né: Kérem alássan, rajzolni sem tudok. — Elnök: Értsem meg jól, azt mondja el: minő kinézésű volt a leánya testalkatra nézve? — S-né: Olyan volt az, kérem alássan, mint a huga, Zsófi. — Elnök: Hát Zsófi milyen? — S-né: Hát a Zsófi is csak olyan „nyim-nyám”, mint az Ester, kérem alássan.

Mikor ér össze a hegy és völgy? — Felelet: Mikor egy pupos ember beleesik az árokba.

Tanügy.

Léva és vidéke r. k. tanítói egyesület alakuló ülése.

Amikor Ő cs. és apost. királyi Felsege, dicsőségesen uralkodó, szeretett fejedelmünk a „viribus unitis” választja jelmondatának, bölesen fölfogva a kor-szellem követelményeit — egyszersmind figyelmeztetni óhajtja atyailag szeretett alattvalóit azon körülményre, hogy a jelenkorban egyesek csak kivételképpen, ellenben az egyesített erők bizton számíthatnak sikerre, bármily emberileg kivihető dologhoz fognának is.

Es valóban soha azelőtt nem nyilvánult az egyesülési kedv oly mértékben, mint 1848. óta és különösen napjainkban. Nem esoda tehát, hogy mi — katolikus tanítók is, — kik szintén hivatva vagyunk a haza javát ápolni és előmozdítani, e nagyhorderejű cél biztosság elérésére okéért külön egyesületeket alakítunk országszerte, hogy vállalva védjük a hitünk elvei szerinti nevelés-oktatást és egyttal vívjuk ki magunk és utódaink számára azon méltatást, melyre, a haza javának előmozdításán fáradozva, joggal tarthatunk igényt.

Egy ilyen tanítói egyesületet alakítottak a Lévai, Lekéri és verebélyi esperesi kerületek tanítói „Léva és vidéke kath. tanítói egyesület” név alatt f. évi ápril hó 19-én Léván tartott előértekezleten. S miután az egyesület beterjesztett alapszabályait Öminenciájára a bibornokérsek-prímás ur helybenhagyta, a vallás és közoktatásügyi miniszter ur Öexcellenciájára pedig megerősíteni méltóztatott, az egyesület ft. Munkay János, garamujfalusi esperes plebános egybehívása folytán június 19-én tartá alakuló közülését, melyen azonban a főtisztelt esperes-elnök ur — betegsége miatt — nem elnökölhetvén, ebben őt ft. Massa Elek, nagysallói esperes ur volt szives helyettesíteni. Jelen volt ft. Pristyak Neit, verebélyi esperes-plebános ur is.

Az egyesületnek beiratkozott 60 tagja közül — a rendkívül kedvezetlen időjárás miatt — csupán 43 tanító jelent meg a közülésen. Ezek kebeléből titkos szavazás útján megválasztott: világi elnöknek Dudich Ferencz, lekeri, — jegyzőnek Gerley Mátyás, verebélyi, — társjegyzőnek Hulják János, garamujfalusi, — pénztárnoknak Babusik István, lévai, — és könyvtárnoknak Svarba József, lévai tanítók. — Választmányi tagokul lettek megválasztva: Jaross Ferencz, lévai, — Ivicsics Pál, óbarsi, — Regó Ferencz, csiffári, — Smeringay Ferencz, n.-endrődi, — Hliva János, lévai, — Torma János, nagysarói, — Kucsera Imre, nagysallói, — Barza Mihály, füsü, — Svarba József, lévai, — Klepács János, n.-kálnai, — Richter Ferencz, lévai, — Szlávik Endre, nagylóthi és Virsik Márton, nagymányai tanítók.

Ezután szintén titkos szavazás útján megválasztott az országos tanítói ülésre küldendő egyesületi képviselő is; e bizalommal Gerley Mátyás, verebélyi tanító lett megválasztva.

Ft. Pristyak Neit ur indítványára elhatározá a közülés, miként fölíratilag kérendi a megyei törvényhatósági bizottságot, hogy rendelet hozzon, melyszerént, — tekintetbe véve a tanítók anyagi szűk helyzetét, — a községek ingyen előfogattal könnyítsék meg a tanítóknak e gyűléseken való megjelenhetésre a hivatalos utazást.

Ugyanez alkalommal ft. Munkay János, Massa Elek és Pristyak Neit esperes urak egyenként 15 frttal léptek az alapító tagok tisztos sorába, ami lelkes éljenzéssel fogadtattott.

Az alapszabályok 200 példányban való kinyomtatása elrendeltetett és Jaross Ferencznek, a jegyzőség körüli buzgó és ügyes fáradozásaiért köszönet szavaztatott.

Dudich Ferencz és többek indítványára a „Bars” egyleti közlönynek lett elfogadva; erősen reméljük, hogy a mt. szerkesztőség szívesen veendő becses lapja körüli csoportosulásunkat!

Nem lévén egyéb tárgyalni való, a ft. elnök ur az ülést 1/2 órakor befejezettnek nyilvánítá.

Isten áldása legyen velünk! N.

Közgazdaság.

A Barsmegyei Gazdasági Egyesület folyó 1883. évi június 17-én, Léván tartotta rendkívüli közülését, melynek tárgyai, mint az a meghívóban érintve volt, három részből állottak. A közönség nagy számmal vett részt, úgy, hogy a városház terme egészen megtelt érdeklődő közönséggel és bizony mondhatjuk, hogy a hatvanas évek eleje óta — mikor a közönség legnagyobb érdeklődést tanusított — ily nagyszámú közönség még egy alkalommal sem volt jelen.

A közülés első tárgya a fölállítandó zsitva-ujfalusi földmívelő iskola volt. A m. kir. földmívelési miniszterium e célra Klobusiczky János zsitva-ujfalusi földbirtokos egyik kastélyát és 250 holdas birtokát minden fölszerelvényeivel bére venni e célra szándékozván, fölhívja az egyesületet, hogy a miniszterium és nevezett földbirtokos között, a bérletre nézve differenciát képező 600 frtot az egyesület fizesse; továbbá, hogy a növényeknek létszámát s₂ ellátását biztosítsa.

A közülés örömmel fogadta a miniszteri intévény azon rendelkezését, melyszerént a földmívelő iskola Zsitva-Ujfaluban fölállítandó; s mivel a 600 frt differenciára nézve az áldozni kész Klobusiczky János földbirtokos ur saját részéről nagylelkűleg 400 frttal hozzájárulni az elnökség útján kijelentette: a közülés elismeréssel és köszönettel fogadva ez ajánlatot, a 200 frtnak évi fizetését az egylet vagyonából elrendelte.

A huszonégy növendék látogatása s ellátásának biztosítására egy-egy növendék 120 frtba kerülvén: előkelőbb s nagyobb földbirtokosaink határozattak fölkérteni, hogy úgy a köz-, mint saját jól fölfogott érdekeik szempontjából körülményeikhez képest, egy, vagy két növendék biztosítását elvállalni sziveskedjenek; ennek keresztülvitele az elnökségre bízott. A tanfolyam két évre terjed.

A közülés második tárgya szerént, a Léva vidéki válszalmány alakítására, az egyesület alelnöke a megyei közigazgatási bizottsági előadót, Foglár Lajost, mint a helyi viszonyok és körülmények legjobb ismerőjét küldötte ki.

A közülés harmadik tárgyát képezte a mezőgazdasági hitelügy letelek alakítása.

Ez ügyben élénkebb vita fejlődött ki. Voltak, kik a földbirtokra nézve a legolvasottabb hitel is prekariussnak tartották, mások — és pedig a többség — az olcsó hitel áldásait a földbirtokra nézve is bizonyították. Az elnökség által a kistapolcsányi előleg-hitel-egylet öthónapi működésének kimutatása terjesztetvén elő, ennek kedvező tétélei oly eszbitólag hatottak a legnagyobb részre, hogy az előleg-hitelegyletek szaporításának szükségét az egyesület határozatilag mondotta ki azon megjegyzéssel, hogy fölkeressék Barsvármegye közönsége, miszerént az enemű hitelegyletek fölállítását e vármegyében ajánlja s arra a közönséget fölhívja.

Továbbá elhatározott, hogy mivel a mostani telekkönyvek s azokbani eljárás az olcsó és könnyű hitel megszerzésére bénítólag hatnak: Barsvármegye közönsége fölíratilag járuljon mind az országgyűléshez, mind a m. kir. kormányhoz, hogy a telekkönyvi intézmény módosíttassék s a telekkönyvi ügy rendeztessék, s az eddigi bonyolult helyzetből kiemeltetvén, a hitel előmozdítójá vá tétessék.

Ezeken kívül több község és magánszemély az egyletbe való belépésre jelentkezett, mely örvendetes tudomásul vétetett és a lévai járásban a hitelszövetkezetek Nagy-Kálnán, Nagy-Sallóban, Zelizen leendő fölállítására szintén az egylet elnöke, Foglár Lajos kiküldetvén, a népes ülés az elnök által befejezettnek jelentetett ki.

Váry.

Irodalom és művészet.

Levelészerinti oktatás a francia nyelv megtanulására, írta: Sz. Nagy Sándor. Grimm Gusztáv könyvkiadótól Budapestre megkaptuk az említett czímen a Toussaint Langenscheidt-féle francia levelek 2-ikát. E hasznos és gyakorlati vállalatot melegen ajánljuk mindazoknak, kik a francia nyelvet aránylag könnyű módon akarják elsajátítani. Előfizetési ár a 40 levélből álló teljes műre 10 frt, 20 levélre 5 frt 50 kr., 10 levélre 3 frt; egyes levelek 30 kr-ával kaphatók minden könyvkereskedésben.

*) A bizalom ránk nézve megválasztott s a nagyfontosságú népnevelés érdekében az egyletnek támogatását kedves kötelességünknek ismerjük — Szerk.

760 magyar népdal zongorára. A Magyar Dal-Album-ból, mely a magyar népdalok egyetlen folyamatban lévő, zongorára alkalmazott egyetemes gyűjteménye, megjelent a IV-ik kötet 8-ik füzeté is a 741-760. számú, következő dallamokkal: 1. Még a buza ki sem hányt a fejét. 2. Még azt mondják: nem illik a táncz. 3. Mély a Tiszának a széle. 4. Mi az oka, hogy nem szeretsz? 5. Micsoda madár a pillangó? 6. Miért szomorkodol babám? 7. Minden falu édes hazám. 8. Mit akarsz te kutya fajta! 9. Mit busulsz kenyeres? 10. Mit ér a bokrétság kalap? 11. Mit tehettek én róla, hogy szerelm s vagyok. 12. Most két hete, vagy három. 13. Nemi bánom, hogy parasztnak születtem. 14. Nem eszem én apám, anyám kenyerét. 15. Nem iszom bort, csak a szőlő levét. 16. Nem messze van Nagy-Károlytól. . . . 17. Nem voltam én itthon. 18. Ninesen kedvem, ninesen . . . 19. Nyilni kezd már az ibolya. 20. Oh kedves ház büszke lánya. — A Magyar Dal-Album IV. köteté ismét 10 havi füzetben jelenik meg és pedig 200 dallam-tartalommal. Előfizetési ár egész évre: 10 füzetre 1 frt 80 kr, fél-évre: 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ára 25 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legzélszerűbben póstatulványon a Magyar Dal-Album kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

A Mulattató Zsebkönyvtár című előnyö-en ismert

vállaltból most kaptuk meg a 21. és 22-ik füzetet. A 21-ik füzet Szokoly Viktor jónévű humoristánk „Szinész és komédiás” cz. vig elbeszélését közli, a 22-ik füzet pedig Hevesi Józseftől Vig elbeszélések czimvel öt vidám beszélyt tartalmaz. A tartalmas és takszkáros füzetek ára egyenként csak 12 kr. Megjelenik és megszerezhető Buzárovits Gusztáv könyvkiadóságában Esztergomban, valamint minden vidéki könyvárusnál is kapható. A pártoláraméltó szépirodalmi vállalatot dr. Kőrösy László szerkeszti. Öszintén ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Nyilttér.*)

N y i l a t k o z a t.

Alulírott jó lelkiismerettel kinyilatkoztatom, hogy a Popellár Ambrus által beküldött s az „Értesítő” 3. számában megjelent levelében foglalt mindkét szerelmesnek jelzett kifejezés betűről-betűre, szóról-szóra a

kézirat szerént közöltetett, amint ezt neki ugy levélben, mint a tavuk jelenlétekor ki is nyilatkoztattam. Hogy a kéziratot elő nem tudom mutatni, az tény, mert semmiféle kéziratot gyűjteni nem szoktunk, hanem a lap összeállítás után megsemmisítjük; így az övét is nagyon természetesen külön kezelés alá nem vehettük. — Hogy némi változtatásnak kellett történni sorain, az is tény, de ami csak orthographikus jellegű. Végül ami sértő és durva megjegyzéseit illeti, erre nézve vigasztal a költő e kifejezése: „sokszor új a sz. . . rugást, becsületes személyen.”

Ar.-Maróth, 1883, juniushó 19.

Szobonya B.

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

25. szám.

H I R D E T É S E K.

Junius 24, 1883.

K L A I N Ö D Ö N

FÜSZERKERESKEDŐ LÉVÁN,

(m. kir. dohánytözsde, löpor- és játékkártyaeladás, saját házában, a főpiacz-téren.)

ajánlja:

a nála kapható legfinomabb **Cuba-kávét**, eddig kilónként **2 frtért**, most **1 frt 80 krért**. — **Rio-Lavai** a „triesztiek zöld kávéját” kilónként **1 frt 50 krért**. — **Blocker** valódi hollandi **Cacao-porának** nála levő főraktárát.

Brázay Kálmán által javított Sósorszesz raktárát.

Legfinomabb pipere-szappanokat,

Fehér és színes **viaszgyertyákat** templomi használatra és temetkezési szertartásokhoz,

Mindennemű **fegyverek** és ezekhez tartozók raktárát.

Továbbá **biztosítási fölvételeket** eszközöl **tűz- és jégkár ellen**, valamint az **ember életére** is, mérsékelt díj mellett: a

165. 3-2. „**Riunione Adriatica di Sicurta**” és a „**Fonciére**” pesti biztosító intézeteknél.

Megrendeléseket elfogad a **CLAYTON és SHUTTLEWORTH** cég elismert és kitünő

gazdasági gépeire.

Minden árucikket **mérsékelt árjegyzék** szerént számít és a **pontos szállításról** gondoskodik.

Mindennemű fűszereit a legjutányosabb áron!

Cséplőgépeket, (kézi és erőhajtás-
ra, szalmarázóval,
rostával és tisztítókészülékkel,) valamint
Járgányműveket, (1—6 lóerőre)
szilárdan és
szállításra alkalmazva — mint külön-
gességeket gyárilag készít, — s az elis-
mert kitünő szerkezetért és munkaképes-
ségért kezeskedve, — olcsó áron szállít

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA,

Bécs II. Praterstrasse Nr. 66.

A **gyár (Frankfurt a. M.)** több — mint **100** éremmel és oklevéllel van kitüntetve majd minden államból.

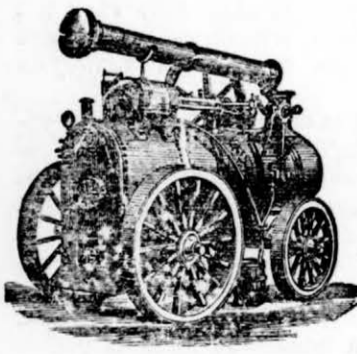
Az általunk Magyarországra szállított **Cséplőgép-készletekről** több száz bizonyítványon, — valamint részletes leirással és az árak jelzésével illusztrált **Arjegyzékek** kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek. 166. 15-12.

Alkalmos ügynökök elfogadtatnak.

Viszontelárusítóknak magas rabbat engedtetik.

ROBEY & COMPANY.

BUDAPESTEN, IX. kerület, Üllői ut, 35. szám alatt.

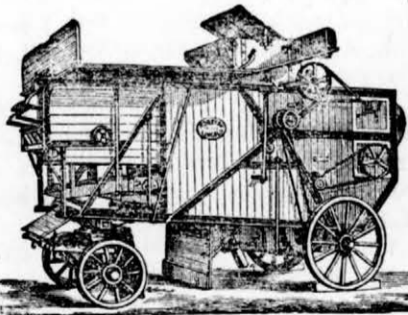

ajánlják országszerte leg-
jobbnek ismert

tűzanyagot megtakarító
szén-, fa- és szalmafütésre
tervezett

gőzmozdonyait,

felülmulthatlan és bármely
időjárás viszonyosságainak
legjobbba megfelelő

vasgerendás cséplőgépeiket

szabadalmazott magán-étezőszerkezettel vagy a nélkül.

Arjegyzékek ugy Magyarország elsőrendű uradalmi- és gazdaitól származó s gőzeséplő-készleteink rendkívüli nagy munkaképességéről és utólérhetetlen tartósságáról szóló bizonyítványokat tartalmazó legújabb kiadványunkat, kívánatra bérmentve küldjük.

Ruston, Proctor és Társa

BUDAPEST, Nádor-utca, 39. és 41. szám,

ajánlják a legelső díjakkal kitüntetett

gőzmozdonyait

fa- és szénfűtésre,

szab. szalmafüető gőzmozdonyait,

gőzcséplőgépeiket

dobmentő és üszegtisztító előkészülékkel,

168. 10-4.

HOFFHERR féle

egyszerű és tisztító cséplőkészleteket
járgányhajtásra.

Arjegyzékek

bérmentve küldetnek.

Hirdetmény.

169.

A nmlt. magyar kir. pénzügyminiszterium 1883. márczius 19-én kelt rendeleténél fogva megengedetett a „**Magyar Lovar-egyletnek**”, hogy a belföldi lótenyésztés emelésére sorsjátékot rendezhessen, melynek elnevezése **Kincsem-sorsjáték** leend.

Az 1-ső kibocsátás 500,000 egyforintos sorsjegyből fog állani, melyek f. évi május 1-től fogva az országban mindenütt kaphatók lesznek, — a huzás pedig f. évi október 22-én és következő napokon Budapesten fog történni.

Eme sorsjátékban a következő nyeremények lesznek:

1 nyeremény, értéke . . .	50,000 frt.
1 " " " " " " " " " "	20,000 " "
1 " " " " " " " " " "	10,000 " "
1 " " " " " " " " " "	8,000 " "
1 " " " " " " " " " "	6,000 " "
1 " " " " " " " " " "	5,000 " "
2 " " " " " " " " " "	á 4,000 frt. " "
3 " " " " " " " " " "	3,000 " "
5 " " " " " " " " " "	2,000 " "
8 " " " " " " " " " "	200 " "
15 " " " " " " " " " "	100 " "
30 " " " " " " " " " "	50 " "
80 " " " " " " " " " "	20 " "
999 " " " " " " " " " "	10 " "
8942 " " " " " " " " " "	5 " "
10000 nyeremény, összesen . . .	186,000 frt.

E nyereménytárgyak az egyes nyeremény-
tékek nagyságának és a sorsjáték céljának meg-
felelőleg első sorban telivér lovakkól fognak állani,
egyenként vagy többen egy csoportban, melyek
részint a külföldön, részint itthon fognak vásárol-
tatni és kisoroltatni: továbbá hazai iparcikkékből
és végre arany- és ezüst-érmékből.

Hogy a nyereménytárgyakul megvett lovak
a hazai telivér-nyésztés részére az országban
maradhassanak: a Magyar Lovar-egylet akként in-
tézkeedik, miszerént a kisorsolandó lovak a nyer-
tesektől (ha ezek megtartani nem akarnák) a já-
téktervben kiirt érték 20%-ának levonásával be-
váltassanak és aztán más tenyésztőknek a követ-
kező feltételek mellett eladathassanak.

1. Junius 1-ig minden magyarországi telivér-tenyésztőnek jogában áll, magát ily átenged-
endő nyereményekre előjegyeztetni, illetőleg meg-
rendelni a Lovar-egylet sorsjáték-irodájában, pél-

dál egy fedező mént, vagy 2 éves és idősb telivér lovat, (mely idoneitas alatt is lehet), vagy egy, vagy több anyakanczát (lehetnek három évesek vagy idősebbek és trainingben is); úgy szintén telivér-esikókat (anyjuk mellett), bujleintve nevéket, vagy csak a családót, melyből azokat óhajtaná, korukat vagy egyéb tulajdonságukat s meghatározni az árfokozatot a meddig terjeszkedni akar.

Junius 1-je után a Lajthántuli részeknek is joguk van ily megrendelésre.

2. Az ily megrendelések elfogadását a sorsjáték-bizottság fentartja magának s érteíteni fogja az illetőket; — aki korábban jelentkezik, azé az elsőség.

3. Minden megrendeléshez tíz százalék, mlnt bánatpénz melékendő, azon összeg után számítva, melynek erejéig a megrendelés történik.

4. Az ily megrendelésekre bevásárolt telivér-tenyésztő-lovak, vagy más iparcikkékek, a Lovar egylet által a legzélszerűbben és jutányosabban fognak kiválasztatni, és október közepétől kezdve, Budapesten megtekintésre kiállittatnak.

5. A kisorsolás után az illető telivér-ló természetesen csak akkor adathatik át a megrendelőnek, ha a nyertes annak átvételéről — a fentemlített 20% levonás és készpénz-kárpótlás mellett lemond.

6. Az így megváltkodott 20% a megrendelő javára betudatik az illető nyeremény átvételénél, valamint az előre befizetett 10% bánatpénz is; ami ezenül a nyeremény értékéhez hiányoz, az az átvételnél készpénzben azonnal befizetendő.

7. Ha a megrendelő nem akarná átvenni az általa megrendelt telivér-lovat, ugy elveszti a bánatpénzt és esetleg a Lovar-egylet sorsjáték-bizottsága további lépéseket is teend ellene, vagy vegyes-bizottság elé terjeszti az ügyet.

8. Minden további kérdézősködésre a **Lovar-egylet sorsjáték-irodája felel (Budapest, nemzeti kaszinó II. emelet) hová a sorsjegyek megrendelésére vonatkozó átírtatok is intézendők.**

Budapest, 1883. ápril 25.

Az elsőség felhatalmazásából
A magyar lovar-egylet titkársága
Sárkány, m. k.

A „Kincsem” sorsjegy kapható Léván: a B a r s kiad. hivatalában és Klain Ödön kereskedésében.

A „szabadságharcz-szobor“ érdekeiben.

A fővárosban emelendő „szabadságharcz-szobor“ közp. bizottmányának megkeresésére kivonatossan közöljük e rovatban azon levelet, melyet a bizottmány Pest-Pilis-Solt-kis-Kunmegye alispánjához, ezzel a szobor-fölállítás érdekében folytatott eszmecsere tárgyában, intézett.

A nemzetet sok tekintetben érdeklő szabadságharcz-szobor ügyének kivételét az eszme magasztosságához illő megvilágításban tárják föl az alábbi sorok olvasóink előtt, kiknek e nagy eszme létesítéséhez a részvétet és hozzájárulást az alábbirt sorokkal egyértelműen ajánljuk.

„... Ez eszme egyszerűen kiváló és abból áll, hogy nemzetünk s hazánk ezredéves fönnállása napján adhatná legfényesebb szentesítési bizonyítékát és elismerését a szabadságért időszakonként hozott vér- és vagyon-áldozatoknak, a vívott harcoknak.

Nem mulaszthatjuk el itten fölemlíteni, hogy akkor, midőn szeretett hazánk fővárosának köztörvényhatósága a szabadságharcz-szobornak föllállítását, az ezredéves honalapítás ünnepélyének egyik programmszerű tényeként karolta föl, nemcsak éppen a legutóbb lefolyt 1848/49 évi szabadságharczra gondolt. Korántsem!

Kiterjedt ebbeli gondolatmenete 1848/49-en kezdődve a már-már lefolyt ezer év alatt többiben és jelesebbnél-jelesebbek által küzdött mindazon harcokra, melyek szeretett hazánknak kétségbevonhatlan alkotmányos szabadság-jogáért vívattak, de amelyek legfényesebbje, felelhetlene és leginkább eredményre vezetője tagadhatlanul a legutóbbi volt.

Ép azért nem érhetők mindazok, kik ezen eszmét eszapánésak az események legutóbbi, habár három évtizedes idejéből kifolyóan tekintve: azt a jelenlegi viszonyok mellett idősz-rütlennek, vagy éppen helytelennek tartva, az adakozástól nemcsak magukat tüntetőleg visszatartják, de még csak azt sem teszik meg, mit a főváros és szer-tett hazánk minden egyes községében élő és tartózkodó honpolgártól méltán elvárni lehet, hogy a legalább helyesen és hazafiasan gondolkozókat az adakozástól vissza ne tartsák, illetve tőlük a módot és alkalmat annak eszközlésében el ne vonják.

Sajnos, ilyenek a fővárosban már is többen találkoztak. — Hő óhajtásunk: adja a magyarok Istene, hogy ez a vidéken utánzásra, vagy visszhangra ne találjon.

A fönt említett második magasztos eszme: a „N e m z e t k ö n y v e“.

Nem diesvágyók, vagyis önérdékből adakozók névsorát akarja ezzel a központi bizottmány fölfektetni, de igenis óhaja: bemutatni a külföld s az egész világ előtt, fényes bizonyítékát adva annak, hogy az imáadásig hőn szeretett és az alkotmányt leginkább tisztelőben és megtartó királya és királynője alatt is, leginkább alkotmányos szabadságért élni-halni tudó magyar nemzet, habár fátyolt vetett is a multásra, ma épügy tudja méltányolni, de sőt filléreinek és forintjainak emlékszerű áldozatra hozatalával szentesíteni a történeteket, mint fényes bizonyítékát adni a jövőre is, hogy a szabadságért nemcsak folyton lelkesülni, de a viszonyokhoz és helyzethez mérten áldozatokat hozni is tud és akar.

De vajmi kevesektől lett ez eszme eddigelé teljesen átérve. De mégis, Nagyságodéhoz hasonló helyes javaslatokat és intézkedéseket tettek eddigelé A r a d, H e v e s, H o n t- és S á r o s-, de kiválóan K o m á rommegye, miután ezek megyéjük lelkes hölgyeit voltak be és nyerték meg a gyűjtésre.

Igaz, hogy a szervezet 9-ik pontjában az van kimondva, hogy a „Nemzet könyve“-nek alakja és mikénti kiállítása később leszen meghatározandó. De ugyanezen pont azt is kimondja, hogy minden, csak 10 krajczárt adományozó is — bejegyeztetik.

Továbbá a 10-ik pont megállapítja, hogy ezen a „Nemzet könyve“ minden törvényhatóságnak stb. megküldetik, ezenkívül egyes példányok előállításai áron fognak kiszolgáltatni.

Mit foglal magában e két pont, ha nem azt? :

Ebredj Magyar, itt az ideje: bizonyítsd be, hogy nemzeted ezredéves fönnállása ünnepével éppen úgy ragaszkodol és oly tekintélyes számmal járulsz, ezuttal filléreddel áldozva, alkotmányos szabadságod emlékszerű megörökítéséhez, mint hoztad áldozatot — vért sem kímélve — akkor, midőn azt veszélyben láttad és tudtad!

Mit foglal magában ezenkívül e két pont, ha nem azt? : — hogy a hiányos népszámlálások ellenében kimutassuk, hogy diesően uralkodó alkotmányos királyunk alatti, szabai és szeretett hazánk lakosai, habár különböző ajkúak, de magyarok és első sorban alkotmányos szabadság-érzelműek!

Ezért szellőztettük már előzőleg is a lapokban, hogy a családok által szándékolt adományok akként lennének megosztandók és följegyzendők, hogy abban a család minden tagja, örege-apraja adakozóként szerepeljen; sőt az ehhez hozzájárulásra a segédmunkásokat belső és külső eszélekedt tartók mindezeket, vagyis összes hozzátartozóikat megnyerni igyekezzenek.

Áttérve most a gyűjtőbizottságok alakítására, tisztelettel tudatjuk, miként a központi bizottmány ezt szintén nemcsak azon reményben vette be szervezetebe, hogy ezáltal a cél elérésében biztosabb sikert és

nagyobb eredményt vélt elérhetni: hanem ezt is különösen a második, már említett eszme, a „Nemzet könyve“ helyes megvalósítása szempontjából tette és kiválóan óhajtja, mert:

A „Nemzet könyve“ mikénti összeállításának kérdése az eddig tapasztaltakhoz képest már annyiban részbeni megoldást nyert, hogy abban minden hivatalosnak még a színezetét is kerülve, első sorban a kezdeményező főváros központi bizottmánya, a 63 megye, a 25. sz. kir. és önálló törvényhatósággal és a 107. rendezett tanácsal bíró városok hatóságai által és illetve azok területén alakított gyűjtőbizottságok foglalnának névszerénti fölsorolással méltó helyet.

Megjegyeztük, hogy eddigelé már 37 megye, 15 önálló hatóságu és 49 rendezett tanácsu város, tehát az összes 195 hatóságnak már felénel többje alakított bizottságot; ez eszmét és illetve szervezeti megállapodást tehát most már elejtünk nem is lehet.

Nem mulaszthatja el a bizottmány, hogy abbéli hazafias kérelmének is kifejezést ne adjon, miként a gyűjtés lehetőleg a legszélesebb körben, tán házanként is, tekintet nélkül az adomány esekélyiségére, lenne fogantatosítandó, mert: nemcsak hogy minden hatos és krajczár növeli az alapot, de, hogy a nemzet könyve is minél több hazafi és honleány nevével tüntethesse ki, mint olyanokat, kik a nemzeti ügyért ez uton is áldoztak filléreikkel. Mert csakis így lehet annak idejében a szabadságharcz szobrara e méltó szavakat illeszteni:

„Emelte Magyarország szabadságszerető népe.“

Egyidejűleg arra is kérjük szervezetünk 31. pontja értelmében azon urak nevével és lakását velünk közölni, kik külön levélben lennének az adakozásra felkérrendők.

Végre megemlítendőnek tartjuk és kérjük, hogy a tisztelt bizottság úgy a pénzküldeményeknél, mint egyéb levelezéseinel ezen „a szabadság-szobor ügyében — portómentes“ kifejezést a borítékra mindenkor reáveztetni sziveskedjék, nehogy ennek kimaradásával az az alap terhére póstadijak háromoljanak.

Hazafias üdvözlettel.

Budapest, 1883. évi júniushó 10.

Királyi Pál s. k.,
b. elnök.

Egy ismeretlen földdarabról.

Stanley H. M. „Utazásom Közép-Afrikában“ című művének ismertetése.

Az emberiség halad. A villanyosság és gőz korakában fizikai akadályok fölött csak nevetni tudunk. Harczra szállunk az elemekkel, a bennünk rejlő teremő erő tudatával törékeny szárnyainkon ég felé igyekszünk és éppen midőn már ostromra készülünk az istenek ellen, — kislül, hogy bizony csak gyors teremtések, emberek vagyunk.

A tudomány segítségével fölföldünk minden rejtélyt; nyitját találjuk minden titoknak; kutatva, fűrkészve behatolunk a parányok életébe is, ismerni tudni vélünk mindent és egyszerre csak közvetlen közelünkben támad, föltűnik valami, aminek látára vagy hallatára, mi, a 19-ik századnak minden babonától ment tökéletes lényei, ámulatból ámulatba esünk.

A földrajzi tudomány már a gyermeket megtanítja rá, hogy öt világrész az, mely a földteke kétfelén lakó milliók tömegét magában foglalja, az érettebb szellem többet akar tudni; nagyobb műveket olvas, párhuzamban halad az újabb jelenségekkel; gyönyörködik a szöveget élvezhetőbbé tevő rajzokban, képekben; az alpesek hófödte tetői, a technika remekműveinek látára tisztelettel hajlik meg a természet soha nem pihenő, örökké alkotó hatalma és az emberi szellem csodás nyilvánulásai előtt.

A pénzes ember szórakozni vágyik. A tudomány-szomj őt nem zavarja, de pénze nem hagyja nyugodni. Kényelmes kocsiiban, robogó vasuton egy egy pillantást vet a mellette elrepülő tájakra, bejárja Páris, Londont; megbámulja Rómát, Velencét; versenyt didereg Moszkvában, Szt. Pétervárt; talán egy pompás yachton átkél az új világba is és miután itt is, ott is egyaránt unatkozott, kifáradt testtel s bágyadt lélekkel ismét csak haza jön — unatkozni.

Ez a mindennapi élet. A megszokott meder, melyben egész eseklévésünk, működésünk mozog. Nem csak ki medrén, csak nagy ritkán, — akkor pusztit, tör és újra nyugalmasan visszatér gátjai, partjai közé. Ez az átalános szabály.

Am kivételek itt is vannak és itt a kivétel egyetlen a rendkívüliséggel. Támad ember, kit egy belső ösztön nem hágy pihenni, kinek a kényelem kín, a nyugalmas élet teher; ki hivatást érez magában arra, hogy újakat fűdjön föl ott, hol már előtte ezren jártak és m. tsem találtak; — ki élte napjait a munkának, gyötrelmeknek, fáradsalmaknak szenteli, nem azért, hogy embertársai talán szobrot állítsanak neki halála után, holott életében talán nevével sem ismerték, hanem egyedül azért, hogy szolgálatot tegyen a tudománynak, mely fiainak mindig legszeretőbb, leggyöngédebb anyja volt.

A győzni induló csapat lelkesedését nem hűti, ha előtte már százszámra szedte az áldozatokat a gyilkos golyó, győzni vagy meghalni! a jelszó, melylyel a hazafi a zászló alá sorakozik.

A tudományos kutatót nem ejti kétségbe, ha előtte már számtalan nagy szellem megtörötten rogyott össze éppen az igéret földjének határán, — őt ép ez a tudat lelkesíti. Saját erejében több öntudat, öntudatában több bizalom és a bizalomban törhetlen erély, lakadatlanszorgalom és minden egyéb iránt végtelen

közöny. Nagyot csakis így lehet teremteni. A történelem, az egész emberiség tanuskodik ez állítás mellett.

Nos, — Stanleyben megvolt az öntudat, megvolt a bizalom és hogy majdnem négy évig tartott útjában, melynek legkisebb része is a hihetlennel határos mozzanatoktól tündött föl, mindig és mindennél törhetetlen erélyt tanusított, arról éppen a vívmányok tanuskodnak, miket a földrajzi tudomány kizárólag neki köszönhet.

A világ leghíresebb utazója, Livingstone meghalt. Meghalt a megerőltetések következtében éppen azon homályos területek szélén, melyeknek átkutatását tüzte magának célul. Közép-Afrikát akarta a világgal megismertetni; a sötét világrészről, melynek csak végtelenül esekély része nyílt meg a civilizációnak — óhajtotta a fátyolt föllebbenteni. Burton, Speke és Grant nagy érdemeket szereztek, hogy a nagy földadat megoldási módját előkészítették, ámde végeredményben az ő fölföldözéseik éppen bizonytalan jellegűknél fogva ép oly problematikusak, mint azelőtt voltak.

Livingstone halála ismét betetőzletlenül hagyta a művet, de megjelölte az egyetlen helyes irányt, mely Közép-Afrikának azon részeihez vezet, hol a földrajz, a tudomány, s a népisme csak talányokkal dolgozik. A szellemi örökséget Stanley vette föl. Ámde nem pazarolta el, szaporításához fogott. Eltökélte magában, hogy művét befejezi. Ő, ki már négyszer megfordult Afrikában, kit Livingstone halálának híre ép akkor ért, midőn 1874-ben az aschanti háborúból Angolországba visszatért, — a halálhírt szöszat gyanánt fogadta, mely alatt a tudomány, az egész emberiség, a műveltség, a haladás érdekében és szent nevében diadalmaskodnia kell.

Nagy eszmék megvalósítására nagy emberek kellenek. Nem a kegyes leereszkedés, de a valódi áldozatkészség az, mely nagy tervek kivételét lehetségessé teszi és a tudományok fölvirágoztatását előmozdítja.

A világ legnagyobb két lapjának a „Daily Telegraph“ és a „New-York Herald“ nak tulajdonosai vették föl a Livingstone kezéből kihullt kardot, hogy Stanleynek nyújtsák át.

Stanley méltónak mutatkozott a reá bizott földadat teljesítésére; érezte, hogy két nagy nemzet érdekében dolgozik, mely érdek a legfényesebben akkor lett kimutatva, midőn Livingstonet, az elveszettnek hitt angol utazót, az erélyes amerikai tudósi ő — ki nem volt más, mint Stanley — újra fölhalálta.

Livingstone halála félbeszakította a megkezdett művet és így Stanley szellemére nehezedett az óriási földadat, hogy Közép-Afrika földrajzi problémái lehetőleg megoldassanak és a rabszolgakereskedők buvóhelyei fölktattassanak és megismertessenek.

Stanleyre várt a Tanganika tó még eddig ismeretlen kifolyásának fölföldözése. A művelt világ, a minden figyelmét Afrikára irányzó földrajzi tudomány feszülten lesett minden részleteskére, mely a Viktória tóra vonatkozik, mely óriási tóról Speke vázlatának kivételével addigelé jóformán semmitsem tudunk; Stanley volt hivatva arra, hogy a bámulatra ragadt világnak megmutassa, közvetlen tapasztalatai segítségével bebizonyítsa, tudományos kutatásaival, óriási munkájával és utólérhetetlen vívmányaival kétségbevonhatatlanná tegye, miszerént az afrikai kontinens nyugati fele, mely a térképeken eddig csak mint pusztá fölt jelezetett, — népes, sűrűen lakott földdarab, melynek elhaanyagolása bűn, és föl nem keresése igazolhatatlan mulasztás.

Amit megígért, azt teljesítette is. Amit kitűzött maga elé, azt meg is oldotta. Á élte a munka befejezéséhez szükséges időt és bevégezett ugyszólván mindent.

Zanzibarból indult Közép-Afrikán keresztül, s a Livingstone folyam mentén igyekezett újra az oceánhoz jutni. Nem lehet földadata e cikknek, hogy utazásának csak vázlatát is adhassam. Oly óriási vállalat, mint amilyent Stanley oldott meg, nem alkalmas arra, hogy pár szóval jellemeztessék.

A kiindulás pontjáról mindaddig, míg a megtizedelt, agyonfárasztott, kiéhezett, elgyötört expediezió élén újra meg nem látta az oceánt, az emberi haladás ez életerét, — addig csak folytonos kín, gyötrellem, kétségbeesés az, mi ellene tör és számtalanszor még a halált is kívánatossá teszi.

De ő átélte a szenvedéseket, missziója élte, hivatása lelkesítette, tudomány-szomja buzdította és nem csüggedett. Zanzibartól az atlanti oceánig a kinok láncolata, innen egész hazáig a diadalok sorozata, melyeknek ő a ragyogó központja.

Legszebb emlékeink azok, melyek szenvedéseinkre emlékeztetnek. Stanleynek is jelen műve az, mely neki legtöbb örömet, legtöbb diesőséget szerzett. Az egész művelt világ határtalan lelkesedéssel fogadta a hazatérőt, leirhatatlan örömmel vette először is angol nyelven megjelent, remek művét, mely a tudományos irodalomban, a fölfedező utazásokat leíró művek között nemcsak páratlan, de utólérhetetlen is.

Nincs a világnak művelt nemzete, mely Stanley jelen művét nem sietett volna irodalmába átültetni. Örömmel fogadjuk, amidőn most már magyar nyelven is megvan és e tekintetben szegényes irodalmunkban annál szivesebben látjuk, mert nemcsak házagpótló a tudomány szempontjából, de valóságos remekmű a kiállítás tekintetében, mely az eredetivel győzelmesen kiállja a versenyt.

Zempléni P. Gyula.

BUDAPESTI HIRLAP.

POLITIKAI NAPILAP. Szerkesztők és kiadótlajdonosok: **CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.**
 Megjelenik mindennap, h'ftón és ünnep utáni napokon is.
 Előfizetési ára: Egész évre 14 frt. Félévre 7 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy óra 1 frt 20 kr.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., kalap-utca 16. sz.

A „Budapesti Hirlap“ nem pártlap.

Pártja — olvasóinak kiterjedt köre. Szolgálatokat nem kíván se kormányának, se jobb, se balpártjának tenni, csupán a közönségnek és, a mi ugyanaz, az országnak.

Miből állnak ezek a szolgálatok?
 Első sorban abból, hogy **mindenről**, a mi az országon belül vagy kívül, akár politikai, akár társadalmi, akár művészi, akár tudományos t'eren fölmerül: **híven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimerítően és részrejelés nélkül értesítse közönségét.**

E tekintetben egy hazai lap sem mulja fölül a „BUDAPESTI HIRLAP“ot. Vannak nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósítanak, **de nincs, mely pontosabban és pártatlanabban adná értesítést.**

A „BUDAPESTI HIRLAP“ olvasó közönségén és íróin kívül nincsen senkinek e kerek földön lekötelezve, se **osztálynak**, se **pártnak**, se **kormányának**, se nyilvános vagy magán **társaságoknak**: a „BUDAPESTI HIRLAP“ a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, a hol az egyik lap a pénzügyvilágnak, a másik egy-egy hatalmas vasutnak s más-ily vállalatoknak, a harmadik a kormányának, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy felekezetenek, a hatodik a szabadkőműveseknek, a hetedik, nyolczadik egy-egy pártjának a járműt viseli.

A „BUDAPESTI HIRLAP“nak csak egy hatalmasság parancsol, az diktálja vezércikkait, az szabja meg tartását, s e hatalmasság: **a nagy közönség és az ország azonos érdeke.**

Emek tesz szolgálatot, a ki a „BUDAPESTI HIRLAP“ot pártolja.
 Nekünk nincs kitől féljünk, nincs kitől reméjünk, kivéve olvasó közönségünket, a mely itél szavaink és cselekedeteink fölött.

A „Budapesti Hirlap“ rendes tartalma a következő:

- I. Politikai és társadalmi vezércikkek.
- II. Tudományos, ismeretterjesztő és mulattató tárczák, mindennap rendszeren kettő.
- III. Az apró politikai hírek, a fővárosi ügyek, az egyesületek, a műesetek rovata.
- IV. A fontosabb események bővebb leírása külön cikkekben.
- V. Távirati tudósítások.
- VI. Napi események rovata.

VII. Közgazdaság.

Ezenkívül a mellékleten rendszeren egy-egy vezércikk a társadalom valamely osztályának érdekeiről, az országgyűlési tudósítások, tárcza, törvényeszk, vidéki hírvonat, önálló ismeretterjesztő, szórakoztató cikkek, tudósítások a divatról, hasznos tudnivalókról és állandóan egy-egy regény.

A „BUDAPESTI HIRLAP“ rendes írói:

Csukássi József szerkesztő, b. Kaas Ivor, gr. Teleki Sándor ezredes, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Benedek Elek, Berényi László, Kacziány Géza, Rákosi Viktor, Szokolay Kornél, dr. Volf Vilmos.

Rendkívüli alkalmakkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ivvel kibővíti. Nagyobb ünnepekre ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hírlapi napi anyag mellett, becses és érdekes tartalommal.

Kiváló események: színhelyére külön tudósítókat küldünk, a kik ügyességük és megbízhatóságuk által egyaránt lekötelezik a közönséget és a szerkesztőséget.

Bécsben, Berlinben, Párisban, Londonban rendes tudósítóink vannak, a kik közvetlen benyomásaik alapján adnak hírt arról, a mi e világvárosok lakóit foglalkoztatja.

A Budapesti Hirlap a legolcsóbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap.

Előfizetési ára:

Félévre 7 frt. — Évnegyedre 3 frt. 50 krajczár. — Egy óra 1 frt 20 krajczár.

Az előfizetés legegyszerűbb n postautalvánnyal teljesíthető e ezimen:

„Budapesti Hirlap“ Budapest, kalap-utca 16. sz. a.

Tisztelettel ajánljuk a „BUDAPESTI HIRLAP“ot, első és rendíthetetlen hirdetőjét a magyar nemzeti állam érdekeinek, a t. magyar község lekötelező figyelmébe.

160. 3-2.

CSUKÁSSI JÓZSEF, RÁKOSI JENŐ,
 a „Budapesti Hirlap“ kiadó tulajdonosai.

☞ Mutatványszámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal. ☜

1776/1883.

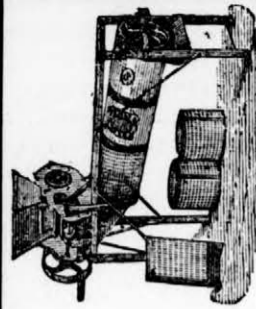
Arverési hirdetményi kivonat.

162.

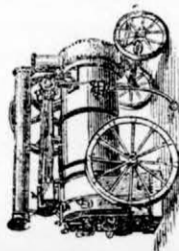
A lévai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bednár Pál** végrehajtónak **özv. Gál Istváné** szül. Lukács Borbála és társai végrehajtást szenvedők elleni **139 frt 19 1/2 kr** tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében Gál István és neje Lukács Borbálának a gr.-kelecsényi 64. számú tjkben A + 1. sorszám alatti **fekvőségük** és tartozékára **195 frt o. é. továbbá az A + 2. sorsz. alatti fekvőségükre** az árverést **422 frt** ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi **szepember hó 5-ik** napján délelőtti 10 órakor **Gr.-Kelecsény** községében a bíró lakánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének **10 1/2**-át vagyis az A + 1. sorsz. alatti fekvőség és tartozékára 19 frt 50 kr. o. é. és az A + 2 sorsz. alatti fekvőségükre nézve pedig 42 frt 20 kr. készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltást kezehez lenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Léván, 1883. évi május hó 30. napján. A lévai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság. **Gyenes József**, kir. járásbíró.

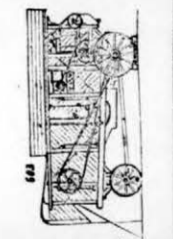
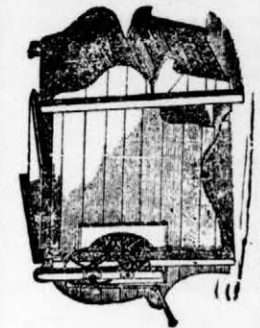

Ransomes, Head és Jeffries
 FÜGGŐKE,
GROSSMANN J.
 BUDAPESTEN

Grossmann és Rauschenbach
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
 BUDAPESTEN.

☞ Szíves megkereséért vagy gyártelepünk meglátogatására tisztelettel felkérjük. ☜

**Minek PESTRE?
 Minek BÉCSBE?**

mikor nálam minden előpénz nélkül

☞ 75 krajczáros részletfizetésre. ☜

HOWE, ANGER, SINGER, WEHLER
 & WILSON-

GÉPET

5 évi jótállás mellett kapni.

Családi célokra 5 évi jótállásom mellett Singer-gépeket ajánlok 36 frtért. Öreg gépek becséréltnak, vagy igazítottak jutányos áron; géptük, részek és csolnak, raktáromon mindig találhatók.

FISCHER MIKSA kereskedésében
 Léván.

161. 38-14.

KRONDORFI

Savanyu-Kút

„STEFANIA

Koronahercegnő forrás.”

Trieszt 1882
 arany érem.

Szénsavdus természetes égv. asztali víz, hathatósan bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.

Kutvállalat **Kahi és társa** Krondorfban
 Carlsbad mellett.

Főraktár Budapesten: Emmerling és Rabschnál (ezelőtt Radoczay és Bányay) Korona herceg-utca 11. sz., a fűszer-, csemege- és nagybani ásványvíz kereskedésben. Arjegyzékek kívánatra bérmentve. Mindennemű megrendelések legpontosabban eszközöltnak.
 164. 10-5.